

SVIESA

JORNAL
LITHUANO
"SVIESA" - LUZ
Orgão de
Comunidade Lithuana
de SÃO JOSÉ

Redakcijos ir administracijos adresas:

RUA CORONEL MORAES, 338
SÃO PAULO

L. R. K. Bendruomenės organas

Redaguoja: REDAKCINĖ KOMISIJA.

PRENUMERATA:
Brazilijoje ir visoje Amerikoje met. 12\$000
Pusei metų 7\$000
Lietuvoje dvigubai
Atskiro numerio kaina 300 reisų.

M E T A I I I

SÃO PAULO. 1936, RUGSĖJO -- SETEMBRO 19 D.

NR. (38) 52

Pamaldos

SEKMADIENĖ, RUGSĖJO 20 D.
pamaldos lietuviams bus:

8 valandą ryto Vengrų koplyčioj,
Villa Anastazijoj.

11 valandą — Svento Juozapo
bažnyčioj (Villa Zelinoj).

11 valandą — Suma Svento An-
tano do Pary bažnyčioj.

KARO STOVIO PRATESIMAS

Rugsėjo 14 d. Brazilijos valsty-
bės prezidentas Getulio Vargas įteikė
Seimui pareiškimą, kuriame

prašo karo stovį visame
krante pratęsti dar trims mėnesiams,
tai yra iki gruodžio 21 d. Manoma,
kad šis pareiškimas bus patenkintas.

DARBININKAI UŽĖMĖ FABRIKUS

Iš Epinal (Prancūzijoje) praneša-
ma, kad rugsėjo 15 d. Vosges audimo
fabrikų darbininkai sustreikavo ir už-
ėmė visus fabrikus, skaičiuojant 59. Strel-
kvojančių darbininkų priskaitoma į
24.000.

Lille mieste fabrikų darbininkai
rūgį sustreikavo.

DARBIEČIAI PRIEŠ KOMUNISTUS

Plymouth (Anglijoje) dabartiniu
metu eina darbiečių kongresas. Jis
rugsėjo 11 d. nutarė pasmerkti komu-
nistų partijos veikimo metodus ir su-
ja nedaryti jokių sutarimų. Reikia ko
munistai darbiečių tarpe neturi jokio
pasitikėjimo.

BAUDŽIA ARABUS

"Havas" praneša, kad rugsėjo 15
d. Palestinos Teismo Tribunolas svār-
stė arabų byla, kurie darė užpuolinę
aut anglų kariuomenės, esančios Pales-
tinoj. Teismas du arabus nuteisė mirties
bausme, o kitus sunkių darbų
kalėjimu.

Manoma, kad toks sprendimas pa-
veiks į arabus ir ramybė krašte už-
viešpataus.

Paskendo laivas

Rugsėjo 16 d. Grenlandijoje pasken-
do laivas «Pourquoi Pas» su visais tar-
nautojais. Tik vienas išsigelbėjo. Iš-
viso žuvo vandenį 40 asmenų.

Sukilėliai ima viršų

Ispanijos revoliucija jau eina prie galo. Sulig paskutniomis žiniomis, su-
kilėliai daugely vietose smarkiai sumušė valdžios kariuomenę ir paėmė svarbų
miestą São Sebastião, kurį legalistai buvo nusistatę visomis jėgomis apginti.
Sukilėlių vadas generolas Mola davė parėdymą kariuomenei dėti visas pastan-
gas greičiau užimti sostinę Madridą, kuriam kritus sukilėlių sudaryta vyriausy-
bė bus kitų valstybių pripažinta kaip legalė Ispanijos vyriausybė.

Taigi gal jau ateinančioj savaitėj revoliucijai bus galas.

MOBILIZAVO NET MOTERIS.

Ispanijos legalistų kariuomenės skaičius kas kart vis labiau mažta.
Jau vyrų neužtenka, todėl Madrido Vyriausybė pradėjo mobilizuoti net mote-
ris ir mergaites nuo 15 iki 30 metų.

Bet ar jos atueš naudės? Ar nėra tai tyčia daromos skerdynės, kad
greičiau visus išžudyti? Stai prie ko eina komunistai!

SUKILO KARO LAIVYNAS.

Kritus São Sebastianui legalistai dabar deda visas pastangas apginti
Malagą, todėl davė parėdymą karo laivynui eiti prie to miesto. Bet, kaip te-
legrafas iš rugsėjo 17 d. praneša, karo laivynas atsisakė muštis su sukilėliais.
Šis faktas parodo, kad jau paskutinės jėgos komunistų baigiasi.

Abisinijos klausimas atgijo

Kaip jau žinoma, ateinančią savaitę Genevoje pradės posėdžiauti Tautų
Sąjunga. Dabar telegrafas praneša, kad Abisinijos Negus ir pastuntė savo de-
legaciją dalyvauti posėdžiuose. Delegaciją sudaro geriausi diplomatai, kurie
turi gerus santykius su Europos politikais. Negus pareiškė, kad jei busias
reikalas, jis irgi vyksias Genevon. Italų vyriausybė daro žygius, kad Abisi-
nijos delegacija nebūtų pripažinta. Motyvas — Abisinija buk tai neegzistuo-
janti. Delegacija nori išgauti iš Tautų Sąjungos garantiją paskolos užtrauki-
mui, kuri yra reikalinga Abisinijos apsiginklavimui, kad galėtų ir toliau gintis
nuo italų. Kaip ten bebūtų, Abisinijos klausimas dar neišspręstas ir tuo reikalu
gali kilti daug ginčų ir nesupratimų.

Kruvini susirėmimai Paryžiuje

Paryžiuje kilo nauji neramumai.
Socialistų partija Ispanijos vyriausybei
simpatijos pareiškimo ženklais suruošė
didelę manifestaciją, kurią policija no-
rėjo išvaikyti. Del tos priežasties ki-
lo kruvini susirėmimai.

Telegrafas praneša, kad 34 polici-
ninkai ir 9 demonstrantai tapo sunkiai
sužeisti 16 demonstrantų sulmta.

Tautų Sąjunga posėdžiaus

Rugsėjo 21 d. Genevoje pradės
posėdžiauti Tautų Sąjungos plenumas.
Valstybių atstovai jau vyksta. Siame
posėdy dar kartą bus svarstomas italų
— abisinų klausimas.

SKAITYK IR PLATINK

"SVIESA"

Tarytum kryžiaus karas

"Havas" praneša, kad Irlandijoje
organizuojasi savanorių kariuomenė,
kuri eis į pagalbą Ispanijos sukilėliams
Pirmutinis būrys susidės iš 2.000 žmo-
nų. Jų organizatorius paskelbė, kad
kiekvieno tikinčio yra pareiga ginti
savo tikybą ir bažnyčią, kur ji yra
persekiojama.

Sis Ispanijos pilietinis karas atro-
do tarytum kryžiaus karas, koks buvo
vedamas viduramžy.

ALZACIJA PRIEŠ KOMUNIZMĄ

Telegrafo pranešimu iš rugsėjo 15
d., Strasburge įvyko Alzacijos katali-
kų bendras kongresas, kuriame dalyva-
vo virš 70.000 asmenų. Siame kongre-
se padarytas šis nutarimas:

- Sustiprinti katalikų akciją vi-
same krašte ir
- Kovoti su komunizmu.

Lietuvių Rymo Katali- kų Švento Juozapo Bendruomenės Susirinkimas

Siuo pranešame Lietuvių Rymo
Katalikų Švento Juozapo Bendruome-
nės narių žiniai, kad spalio 4 d.
Svento Antano do Pary bažnyčios salė
je įvyksta visuotinas narių susirink-
mas, į kuri yra kviečiami visi nariai
ir šiaip lietuviai katalikai.

BENDRUGMENĖS PIRMININKAS.

Suėmė "rašytojus"

Spaudos pranešimu, Rio de Janei-
ro politinė policija rugsėjo 16 d. su-
ėmė komunistų jaunimo sąjungą, kurios
pirmininką ir kitus narius suėmė. Iš
rastų dokumentų paaiškėjo, kad tos są-
jungos svarbiausias tikslas buvo rašyti
įvairiausius komunistinio pobūdžio už-
rašus ant sienų, tvorų ir kitur tam tik-
rose vietose ir piešti komunistines em-
blemas.

Pažymėtina, kad prie tos S-gos
priklausė ir keletas studentų.

Lietuvos Delegacija Genevoje

Rugsėjo 18 d. į Genevą atvyko
Lietuvos delegacija, užsienų reikalų
ministeriui Lozoraičiui pirmininkaujant,

kuri dalyvaus Tautų Sąjungos posė-
džiuose. Šį kartą Lietuvos santykiai
su Vokietija del Klaipėdos nebus
rišiami.

Didelė audra Šiaurės Amerikoje

Rugsėjo 18 d. 5 val. ryto Šiaurės
Amerikoje Atlanto pakraščiuose prie Ca-
rolina ir Virginija praėjo didelė audra
— vėsula, kuri tačiau nuostolių nepa-
darė. Apie tai išanksto žmonės buvo
perspėti.

Sklandytuvo rekordas

"Havas" pranešimu, rugsėjo 16
d. rusų lakunas Hartačovas su savo
sklandytuvu perskrido tiesia linija 540
kilometrų, tuo padarydamas pasaulinį
rekordą.

APZVALGA

Tyčia užtylėjo

«Lietuvy» p. L. Gaigalas, rašydamas apie mūsų spaudą, tarp kito ko sako: «Garsas» iš pat pradžių paėmė griežtesnę liniją į pabaigą nukreipdamas net iki komunistines idealogijos. Šiame laikraštyje be šmeižtų... daugiau nieko nebuvo». Tas taip, bet p. Gaigalas vieną dalyką užtylėjo, būtent, kad šis «Garsas» redagavo dabartinis «Lietuvio» bendradarbis ir Lietuvos S-gos Brazilijoje pirmininkas p. A n t a n a s M a j u s, kuris tuomet buvo atsilymėjęs aštriu Lietuvos Vyriausybės opozicionierium ir priešu. Jo redaguojamam «Garsas» dabartinis Lietuvos prezidentas buvo vadinamas ne kitaip, kaip «kraugerių» ir tam panašiai.

Tačiau laikai pasikeitė ir šiandien p. Majus yra net extra — tautininkas (greičiau «pseudo» — tautininkas — Red.). Toliau p. Gaigalas, išvardindamas visus laikraščius apie «Lietuvį» sako, kad jis einas nuo 1929 metų, tik seniau buvo vadinamas «Lietuvio Brazilijoje», bet nenurodo, kas tą laikraštį organizavo, kas jo buvo leidėjai bei redaktoriai ir kodėl jis tapo pavadinamas kitu vardu, būtent «Lietuviu». Cia p. Gaigalas tyčia užtylėjo, kad neiškelti visuomenai tuos asmenis, kurie jį organizavo, leido bei redagavo, ir kurie dabartiniu metu aiškiai pasako, kad «Lietuvius» savo vedama politika yra ne tas pats «Lietuvio Brazilijoje», ir kad «Lietuviui» suėjo ne 400 numerų amžius, bet daug mažesnis. Pagaliau iki 1934 metų jis buvo net valdžios įstaigų užregistruotas senų leidėjų bei atsakomojo redaktoriaus vardu. Oficialus dokumentas įstaigos «Registro de Titulos e Documentos» išduotas 1934 m. Balandžio 25 d. taip sako:

«Matricula do «Jornal Lithuano» — «Lietuvio Brazilijoje» — Nr. 2.331/52.118. Leidėjai: Juozas Ruškys, Jonas Siliakas ir Stasys Pušys. Direktorius ir atsakomasis redaktorius (redactor principal) Staasys Pušys». Taigi šių asmenų atsakomybe ir buvo leidžiamas «Lietuvio Brazilijoje».

«Mūsų kova su bolševizmu, tai nėra vien tik atkakli kova su šita partija, o siekia taip pat tikrojo socializmo» — pareiškė kalbėtojas.

«Pripažįstame, kad tikrasis socializmas tegali būti įvykdomas, dingus visiškai komunizmui jau vieną kartą ant visados. Komunizmas, tai pataikavimas žemiausiems žmonių instinktams tikslu sunaikinti visa, kas yra gera ir naudinga žmonijos gaminama.»

Kas jau įvyko tikrovėje Rusijoje, tai dabar siekiama Ispanijoje, o todėl ir smarkiai kovojama. Parašius reikišką ant viso Europos šalyse, skaudžiai paliesdami jautriausias žmonijos gyklas. Bolševizmo klausimas, tai nelentais kryžiais, gresius užgiuoti ant jos pečių. Štai kodėl kova, pradedanti vokiečių krašte, vadovaujant Adolfui Hitleriui, nenustoją niekad savo pasaulinio pobūdžio, imant tai tikrąja žodžio prasme.

Se tau triumviratas (trijų) sudarytas iš «pačių aršiausių žydų»: Herselio — Johudo, Sovietų Čekos Sefo; Lazaro Mosessohno Kaganovičiaus, Stalino uošvio ir Finkelsteino — Litvino, Užsienio Reikalų Komisarų.

Tik 1934 metais, kuomet p. Uokus pradėjo reikšti savo pretensijų prieš laikraščio, jis tapo uždarytas, o jo vieton pasirodė naujas kitu pavadinimu, būtent «Lietuvius». Taigi «Lietuvio» amžius yra visai dar mažas, ir girtis, kad jau išėjo 400 numerių yra biskj per daug. Antra vertus — kitų nuopelnus savintis yra irgi negražu.

Sie visi dalykai p. Gaigalui yra gerai žinomi, bet kodėl jis rašydamas spaudos apžvalgą tą visą užtylėjo, numa nesuprantama. Cia aiškiai jis parodė savo šališkumą ir blogą valią.

In «Lietuvio» Redakcijos pasakymą, kad iš «senų bendradarbių (buv. leidėjų, redaktorių ir kitų) laikraščiu mažai naučios tebuvo», galima pasakyti tik tai: jei ne aršie bendradarbiai, tai šiandien p. redaktorių Vancėvičius nesėdėtų «Lietuvy» ir nesinauodotų tomis malonėmis, kuriomis jį nuolat apdovanoja mūsų konsulas. Taigi čia p. Vancėvičius turėtų būti buvusiemis bendradarbiams tik dėkingas, o nerašyti taip.

SKAICIUS AUGA?

Įžanginiam straipsny «Lietuvius» rašo, kad jo skaičius sparčiai auga ir kad jis eisias net dvylikos puslapių.

In tai reikia pastebėti štai ką: Seniau «Lietuvio» buvo spausdinama 1000 egzempliorių, vėliau šis skaičius sumažėjo ir pastaruoju laiku buvo spausdinama tik 700. Iš jų didelė dalis yra siunčiama kitur — redakcijoms, įstaigoms, susipažinimui ir dar leka redakcijos archive. Iš to reikia spręsti, kaip «Lietuvio» skaičių auga.

Kad eisias dvylikos puslapių, tai galimas daiktas, nes Konsulatas pinigų turi užtektinai ir visos išlaidos oei nuostoliai, žinoma, bus apmokėti.

SPAUDOS B—VĖ «SVIESA»

«Lietuvius» rašo, kad «pirmieji «Lietuvio Brazilijoje» leidėjai buvo pri-

INVAIRIOS ZINIOS

Lenkija tarsi su Lietuva?

Kaip Lietuvos spauda paduoda, kad lenkų seime žadama iškelti interpolaciją, kodėl Varšuvos vyriausybė ligi šiol nepasirūpino sureguliuoti santykių su Lietuva?

Savo laiku Londono «Daily Telegraph», po komentaro apie Lietuvos Vokietijos sutarties pasirašymą pažymėję, kad ta sutartis galinti turėti svarbių politinių pasekų. Esą, tai pirmas Vokietijos Lietuvos santykių atoslūgio pažymys. Toliau laikraštis priduria, kad reikia manyti, kad dabar su Lietuva susitarsiantis ir Lenkija.

Dar pirks kelis prekybos laivus

Lietuvos prekybos laivynui pradžia jau yra padaryta. «Maisto» b-vė jau turi 3 laivus. Dabar galvojama dar nupirkti kokius 3—4 laivus. Nori ma pritraukti ir amerikiečių kapitalus. Rūpinamasi taip pat jūrininkų parengimu.

Taigi laivai su lietuviška vėliava pasaulio vandenyse.

DEPUTATAS ŽMOGŽUDYS

Rugsėjo 13 d. Rio de Janeiro Sei-

darę virš 2:000\$000 skolų, kurias turėjo padengti b—vė «Sviesa». Tas netiesa. Jokių skolų nebuvo pridaryta ir «Sviesa» jas negalėjo padengti. Skolos susidarė tik 1930 metais ir tai tik «Birutes» spaustuvė, tačiau jas apmokėjo ne «Sviesos» b—vė, bet pati redakcija gautomis aukomis bei pašalpa. Buvusios «Birutes» spaustuvės savininkas p. Uokus gali tai patvirtinti.

Taigi ir tuo klausimu teisybę reikėjo irgi parašyti.

melio atstovas Ivan Pessoa penkias re volverio šūviais nužudė muziką João Sarcineli operos teatre. Atstovas Žmogžudys suimtas.

Komunistai žmogžudžiai

Telegrafo agentūra «Havas» iš rugsėjo 14 d. praneša, kad komunistai, kurie da turi Ispanijos (Madrid) valdžią savo rankose, šiomis dienomis Barcelonos mieste nužudė barbarišku būdu 28 kunigus vienuolius. Jie pirmiau buvo suimti ir uždaryti atskiram mažam kambariui. Iš ten turėjo eiti po vieną į kitą kambarį, kur su kirviais juos visus sukapojo.

Tokių įvykių yra daug. Štai tai ir komunistai, kurie elgiasi blogiau už laukinius žmones bei barbarus.

Ūkininkų dėmesiui

Brazilijos valstybės prezidentas pasakyė 3 tūkstančius kontų užpirkimui reikalingų ūkiui mašinų ir kitų instrumentų, kurie tačiau bus duodami tik tiems ūkininkams, kurie turi savo ūkius užregistruvę Žemės Ūkio Ministerijoje.

Kas nori ta pagalba pasinaudoti, turi savo ūkius užregistruoti.

SUIMTA FANATIKU GAUJA

Rugsėjo 12 d. Ceará estados (Brazilijoje) policija suimė Crato valdijoje fanatikų (tikybinė sekta) gauja iš 900 asmenų, kurie čion buvo atvykę iš Šiaurės Brazilijos. Jų vadas «palaimintasis» Lourenço pabego. Fanatikai gyvena komunon pagrindais, visi bendrai. Pats «palaimintasis» turėjo daug pagelbininkų ir 16 moterų sekretorių.

SKELBKITĖS TIK
«SVIESOJE».

VOKIETIJA IR RUSIJA

Dr. Goebbels'o kalba Nurembergo kongrese

Bolševizmas pažadėjo pakelti liaudžiai algas ir nustatyti 7 val. darbo per dieną, arba 40 val. darbo per savaitę, mokant teisingai sulig darbo kiekiu. Šiandien rusų darbininkas tėra tik vergas—nuožimis Stakanovo sistemos. Apie 6 milijonus ir pusę žmonių dirba, pudami koncentracijos stovyklose. Šimtai tūkstančių jų jau žavo. Kaikuriuos Rusijos srityse, buvusios kadais Europos aruodais, begamina vos truputį, arba tiek, kiek užtektų pramaitinti savo gyventojus. Jau geras žinoma, jog priverstinis darbas įsakymas daugiau nei vienam milijonui moterų. Ne vienoje pasaulio šalyje tokie dalykai nesidaro, kaip Sovietų Rusijoje. Šitame «Moterų Rojui» moteris ištikrųjų ten tik aklas įrankis parazitui žydų rankose. Vienas įdomiausių pavyzdžių, nuodančių tiksliai Sovietų Rusijos tikrus užsimojimus, tai ją smarki propa-

ganda, varoma «uz visišką nusiginklavimą». Tikrovėje, Rusija pasirodo kaip po viena iš šalių geriausiai apsiginklavusių, galinti mobilizuoti gan trumpu laiku nuo 11 iki 14 milijonų vyrų.

Pastaruoju metu pats maršalas Tuchačevskis paskelbė, kad jo kariuomenė turinti nuo 160 iki 170 divizijų pėstininkų, 25 divizijas raitarijos, o be to, 2,475 tankus.

Kitas gan aiškus įrodymas gludi kasdieniniuose Ispanijos įvykiuose.

Zinios apie kunigu ir vienuolių skordynes šturpulgingai atsiliepia į kiek vieno žmogaus vaidentuvę.

Tai yra kaukės nusimovimas nuo bolševizmo, kuris begėdiškai skalbiasi esąs pasiruošęs bendradarbiauti visose šalyse bendrame žmonijos darbe.

Mes, vokiečiai, esame pasiryžę su trūškinti bolševizmą, nes mes jam priešpatatome daug kilnesnį idealą ir kur kas nepalyginamai daug tvirtesnį pasitikėjimą.

Šitas «Führerio» (Vado) istoriškas pasitaravimas žmonijai jau yra užsipeilęs viso pasaulio dėkingumą. Tai jis (Hitleris) iš Vokietijos padarė neper lauziamą mūrą prieš Rytų Bolševizmą. Vokietija yra pasiryžusi griebtis visų priemonių, kad sustabdžius jų brovimą si mūsų Tėvynėn, arba Europon, Nacių partija, tai budrus mūsų krašto saugumo sargas. Vokiečių kariuomenė, tai mūsų rubežių gynėjas nuo visų užsienio pavojų. Abu šiuo gaivalu mielai pasiduoda narsiai vadovybei te žmogaus, kuris šandies su mumis stovi šicia ir kuris yra tikrasis Europos čempionas, arba geriauariant, narsiausias, prakiliausias ir laimingiausias čempionas.

SKAITYDAMAS
«SVIESA»

ZINOSI
VISKA.

AŠTUONERI METAI

(TASA iš 37 Nr.)

Atsiveikinas su Čikaga, skubinaus į Rytines Amerikos provincijas. Pervaziavau Illinois, Indiana, Ohio Valstijas ir tik 6 val. ryto po 12 val. smarkaus vaziavimo atsiduriau Pensilvanijos Valstybės didmiestyje Pittsburghe, kur nė kiek nesustojau, nors ir žinojau, kad yra nemaža lietuvių parapijų. Buvau anksčiau vasario 10 d. iš Čikagos nuvažiuęs Pittsburghu pas kun. Magnus J. Kazėną, Svvento Kazimiero parapijos kleboną, kuris mane pasiuntė pas kun. Pikučio, Pittsburgho rajono «Kunigų Vienybės Skyriaus» pirmininko. Iš kun. Klebono Kazėno parapijos reikėjo gan tolokai važiuoti automobiliu, kol susiradau minėtą kunigą, kuris taip pat savo ruožtu parodė raštą iš Kunigų Vienybės Centro Sekretoriaus, kun. Juro, įsakancio neleisti rinkti aukų Pittsburgho padangėje dėl esamo baisaus krizio. Nieko nepėjęs, turėjau vėl grįžti Čikagon vasario 11 d., sugaišindamas laiką ir pravaziėdamas 12 dolerių. Tokiu būdu negalėjau priesiti prie lietuvių pittsburgiečių, kur buvo apte 10 lietuvių parapijų. Iš Čikagos buvau dar siuntęs telegramą kun. J. Lipkui, Svvento Petro ir Povilo parapijos klebonui, ir Grand Rapids miestą, Mičigano valstybėje, bet iš jo gavau vasario 3 d. šitokią neigiamą telegramą: «If you have no permission from Grand Rapids Bishop, I cannot receive you». Tai reiškia: «Jei Tamsta neturi leidimo iš Grand Rapids vyskupo, tai aš negaliu Tamstos priimti». Aišku, kaip diena, kad aš ten nebegalėjau važiuoti, nes jei pats klebonas neparupina leidimo iš vyskupo, tai pats nuvažiuęs jokių būdu jo negausi. Tiesa, dar buvau Čikagos pagangėje užsukęs į 2 atsilikusias lietuvių parapijas pas kun. B. Urbo, Svvento Juozapo parapijos klebono South Chicago rajone ir pas kun. A. Martinkaus, Svvento Kazimiero parapijos klebono, Heights rajone, bet juodu atsisakė priimti delei krizo. Be šiuo dviejų parapijų buvau dar iš Illinois valstybės persikėlęs į kaimyninę Indiano valstybę, kur randasi 2 lietuvių parapijos Gery mieste Svvento Kazimiero par. ir Indiana Harbour mieste Svvento Pranciškaus, bet vietos klebonai J. Martis ir K. Bičkauskas atsisakė dėl tų pačių aukščiau minėtų priežasčių. Tokiu būdu pragaišau dvi dienas, tik laimė, kad nereikėjo nieko mokėti už automobilį ponams Sabockiams ir kitiems jau minėtiems asmenims už atlikimą ilgų kelionių. Šito mano nepasisekimo gauti leidimą rinkti aukus visur gludi «Kunigų Vienybės Seimo» nutarime, kurį man persiuntė Centro Sekretorius kun. Juras, Lawrence, Mass. Klebonas. Šis nutarimas šitaip skamba: «Kunigų Vienybės Seimas», įvykęs rugpiūčio 22 d. 1933 m., Svvento Jurgio parapijos svetainėje, Chicago, Illinois, svarstė Tamstos prašymą pritari atsilankymui į Ameriką parinkti aukų statomajai bažnyčiai Šao Paulo mieste. Delei sunkių Amerikoje gyvenimo aplinkybių Kunigų Vienybės Seimas nutarė Tamstos misiją atidėti. Gi Centro Valdyba laikosi Seimo nutarimo. Labai apgailėstaujame, kad dabartinėse apylostose Tamstai kilnioje misijoje negalime patarpininkauti. Prašau priimti mano gilius pagarbus pareiskimą. Tarnas Kristuje, kun. P. M. Juras C. V. Raštin.

Data. Spalio 24 d. 1933 m.

Turint galvoj tokį Seimo nutarimą, tai dar didelė Dievo malonė, kad beveik visos Čikagos padaangės parapijos draug su Wisconsin valstybės lietuvių parapijomis, iš viso 19 parapijų prisiėmė, o tik 4 par. atsisakė. Tad

nieko nelaimėjęs Mičigano, Indianos ir Vakarų Pensilvanijos (Pittsburgo padaangės) valstybėje, nebekreipiau visai dėmesio nė į Detroitą, Mičigano valst., nė į Clevelandą, Ohio valst., o todėl išvažiuavęs galutinai iš Čikagos 23 d. vasario dumiau tiesiai į Rytų Pensilvaniją pas savo seminarijos draugo, kun. J. Konciaus, Mount Carmelį Svvento Kryžiaus par. klebono. Po 22 val. vaziavimo pasiekiau Mt. Carmelio vasario 24 d. 4 val. popiet, kur mane kun. Dr. J. Koncius gan maloniai ir draugiškai priėmė, prabudamas pas jo iki kovo mėn. 6 d. Mt. Carmelis, tai Amerikoje lietuvių Babelio bokštas, kur kunigai nuolat keisdavosi. Insikurė parapija 1892 m., taip kad man besilankant 1933 metais, nesena dar buvo praėjęs 40 metų jubilėjus nuo parapijos įsikurimo. Tame laikotarpy, buvo virs 20 klebonų, o dabartinis klebonas benobus 22 iš eilės. Ilgiausiai Klebonu išbuvo kun. Dr. V. Bartuška, t. y. išbuvo 15 metų ir dabartinis kun. J. Koncius klebonauja jau 10 metal. Be šiudviejų pasižymėjusių klebonu buvo dar idealistas veikėjas A. A. Kun. Dr. A. Staniukynas, Seserų Kazimieriečių Organizatorius. Turimomis žiniomis šiton vieton į anglių kasyklas pirmieji lietuviai iš Lietuvos ir pateko. Juk masinė imigracija Šiaurės Amerikon prasidėjo 1868 metais. Daugelis atvykusių į New Yorką, gaudami patarimų iš kun. A. Strupinko, vykdavo į Mount Carmelio, kur pirmieji lietuviai — ateiviai ir susispietė. Pirmas šitose apylinkėse iš lietuvių buvęs Vincas Valaitis. Netoli Mount Carmelio yra klebonavęs ir kun. Jeronimas Valaitis, Svvento Liudviko parapijoje Maizeville, Pa., buvęs Šao Paulo pirmuoju klebonu. Norėjau ir tenai nuvykti, bet dėl laiko stokos negalėjau. Mt. Carmelyje yra darbavęsis ir garsieji bedieviai Sliupas su Demsktu, leiddami bedievišką laikraštį «Nauja Gadyne». Tad vieton gan įdomi istoriniu žvilgsniu. Čia aš susipažinau su visais kaimyninių parapijų klebonais, iš kurių kai kurie ir sutiko leisti savo parapijose padaryti kolekta.

Aukos surinktos nuo vasario mėn. 25 d. iki balandžio 28 d. 1933 m. Pensilvanijos, New Yorko ir Connecticut valstybių padaangėje:

1. New—Philadelphia, Pa. Sventičiausios Jezaus Sirdies par. 216,31 dol.
2. Waterbury, Conn. Svvento Juozapo par. 64 dol.
3. Minersville, Pa. Svvento Pranciškaus parapija 54,26
4. Kingston, Pa. Svventos Marijos parapija 37,35 dol.
5. Mount Carmel, Svvento Kryžiaus parapija 37,15
6. Mahanoy City, Pa. Svvento Juozapo parapija 32,01
7. Girardville, Pa. Svvento Vincento parapija 31,35
8. Brooklyn, N. Y. Svvento Marijos Angeliškos parapijos salėje aukavo Katalikų Federacijos Apsk. Susivažiavimas 20,50
9. St. Clair, Pa. Svvento Kazimiero parapija 18
10. Miners Mills, Pa. Svvento Pranciškaus parapija 13
11. Newark, N. Jersey. 5
12. Easton, Pa 1

Iš viso: 529,93 dol.

Tarp aukavusių iš virs minėtų parapijų gausiau aukavo šie asmenys:

1. Cecilia Mazuraitė 30 dolerių.
2. Kun. Antanas Ežerskis 13 dol.
3. Kun. Stanislovas Mazuras 10
4. Kun. Daumantas 10 dolerių.

Tokiu būdu aplankiau 12 parapijų, išmėtytu trijose valstybėse, pasakydamas iš viso 15 pamokslių ir tiek pat paskaitų parapijinese svetainėse. Be

12 parapijų dar tiek pat aplankiau parapijų, kur negalėjau gauti leidimo iš klebonų, kaip va šitose vietose atsisakė: 1) kun. J. Karalius, Shenandoah, Pa. Svvento Jurgio parapija, 2) kun. Norbutas, Frackville, Pa. P. Marijos Apsireišimo par., 3) kun. P. Mockus, Coaldale, Pa. Sv. Jono par., 4) kun. Mikaitis, Tamaqua, Pa. Svvento Petro ir Povylo par., 5) kun. P. Laumakis, Philadelphia, Pa. Svvento Kazimiero parapija, 6) kun. J. Cepukaitis, Philadelphia, Pa. Svvento Andriejaus parapija, 7) kun. J. Petratis, Bayonne, N. Y. J. Svvento Mykolo parapija. 9) kun. S. Stonis, Paterson, N. J, Svvento Kazimiero par., 10) kun. V. Nanorta, Hazleton Pa Svvento Petro ir Povylo par., 11) Brooklyn N. Y. Svvento Jurgio par. klebonas N. Pakalnis ir 12) kun. S. Remekis, Brooklyn, N. Y. Svvento Marijos Angeliškos par., kur tik leidžiant kun. J. Balkunui, Maspeth, N. Y., Persimainymo par. klebonui buvo padaryta vienintelė rinkliava Brooklyne Kat. Feder. Apskr. Susivažiavimo prog. balandžio mėn. 27 d. mano išvažiuavimo Brazilijon išvarkė. Dar teko kovo mėnesio 12 d. Shenandoah par. per 40 val. atlaidus susipažinti ir su daugeliu klebonų Scrantono ir Filadelfijos Vyskupijų, kaip va: kun. J. Supšinsku, Sugar Notch, Pa. Svvento Petro ir Povylo par., kun. J. Miliausku, Wilkes Borre, Pa. Sv. Trėybės p., kun. A. Sinkevičiu, Plymouth, Pa. Sv. Kazimiero par., kun. E. Pauksčiu, Chester, Pa., Aušros Vartų p., kun. P. Garmiu, Reading, Pa. Sv. Antano p., o kitose vietose New—Philadelfijoj susipažinau su kun. J. Tiškumi, Maizeville, Pa. Sv. Liudviko p. ir Mt. Carmely su kun. S. Dobniu, Shamokin, Pa. Svvento Mykolo p., Harrisburgo vysk. Regis, dar teko pasimatyti per atlaidus ir su Pittatono, Pa. Svvento Kazimiero p. ir Camden, N. J. Sv. Jurgio p. klebonais, bet visų virs minėtų klebonų nebedrįsau nė prašyti leidimo kolektuoti, turint galvoj tiek daug atsisakančių. Žinoma, visi atsisakė dėl ankščiau minėtų priežasčių, t. y. dėl Kunigų Vienybės Seimo nutarimo. Be abejo, nemažai man pakenkė kun. A. Linkus, Westpullman rajono Svvento Petro ir Povylo parapijos klebonas ir Čikagos Kunigų Vienybės Skyriaus Sekretorius, suaukęs vasario mėn. 12 d. 1933 m. savo skyriaus susirinkimą, kuriame tedalyvausiant vien jaunesniesiems kunigams, išnešė man nepalanku nutarimą, persiūsdami į Centro Valdybos Sekretoriui, kun. Jurui, Lawrence Mass., kuris savo ruožtu įspėjo visus skyrius nebeįsileisti manęs niekur su kolektonis. Šio keisto nutarimo priežastis gludi tame, kad koks tai, lietuvis biznesierius, nebeatimenu pavardės, filmų gamintojas ir statytojas paleidęs prieš mane kažkokią provokaciją, kad būk aš esąs nepalankios nuomonės apie Amerikos kunigus ir nusiskundžias jais. Šią provokaciją pasinaudojo minėtas klebonas, ir, dalyko neistyręs, už mano akių padarė nelemtą nuosprendį. Galėjo būti dar ir kitos priežastys, nes Čikagos vietos kunigai neleido niekur užėti į namus kolektuoti ir vengti visokių parengimų, o aš norėdamas surinkti daugiau aukų, negalėjau pasitenkinti vien parapijų svetainių rinkliavomis. Teko dalyvauti daugely parengimų, o be to vienur kitur užėti ir į namus, nes jai bučiau pasitenkinęs vien svetainėse surinktomis aukomis, tai bučiau tur aukų teaurinkę visai mažą. Jei surinkau, iš viso Amerikoje per 6½ mėn. 4,130 dol. 41 c., tai salėse terenkant bučiau galėjęs surinkti tik tą sumą per 2 metus. Nemažai galėjo pakenkti ir kun. Br. Bumšas, kuris nenorėjo, kad aš begrįščiau į Šao Paulo, darydamas visus žygius. Todėl, matytis, susirašyję su kaikuilais Čikagos įtakingais klebonais, o beto nemažai prisidėjo ir Dr. P. Mačiulis, tuometinis Šao Paulo konsulas,

norėdamas, kad kun. Br. Bumšas pasiliktu Šao Pauly mano vieton. Konsulas Dr. P. Mačiulis rašyėjo Uzsienio Depart. Direktoriui p. Bližauskui, kad mane atsauktų, o ne be to, kad galėjo vieną kitą laisaką parašyti iš Čikagos konsului p. Kalyaičiui, kad man trukdytu sekmingą aukų rinkimą. Aišku, tokį Čikagos Kunigų Vienybės Skyriaus nutarimą gavęs Centro Valdybos Sekretorius, kun. Juras, pasiskubino įspėti visus Amerikos kunigus, kad man kolektyviai sustabdytu «del neva daromų iš mano pusės nusiskundimų Amerikos kunigais, kad kartais jie nebūtų apvilti mano misija». Čia, žinoma, aš nekaitinu nė vieno Amerikos klebono, nė paties kun. klebono Linkaus, nė kun. kl. Juro, o tik, tur but, buvo man lemta ir Dievo Apveizdos skirta tokį didelį ir skaudų kryžių pakelti. Čia tik kaltas gali buti minėtas pasaulietis — provokatorius, iš pirsto išlaukęs nebutus darykus. Nepaliant tų visų sunkenybių nuo 12 d. vasario 1933 m., (nuo kurios dienos prasidėjo mano tikri kryžiaus keliai) vis dar atsisardavo nemaža klebonų, kurie man ir prijauvo, nepaisydami Kunigų Vienybės Skyrių nutarimų. Tai mano kilniai misijai su visa širdimi pritarė kun. St. Mazuras, New—Philadelfijos, Pa. Svent. Sirdies parapijos klebonas, su kuriuo susipažinau kovo mėn. 12 d. Shanandoah parapijoje, prabudamas pas jį beveik pusantro mėnesio. Pas jį jaučiaus lyg savo namuose. Jo širdies gerumo, vaišingumo ir mano misijai prielankumo niekad negalėsiu pamiršti. Jis man buvo tarsi tikroju tėvu, panašiai kaip Čikagos padaangėje kunigas klebonas A. Skripkus. Supažindino mane su visais kaimyniniais klebonais ir per jo protekciją daugely vietų galėjau gauti leidimą rinkti aukus. Tai vienintelis šitose padaangėje klebonas, kuris maloniai sutiko leisti užėti ir į namus parinkti aukų apart aukavusių parapijos svetainėje. Vien jo parapijoje surinkau 216 d. 31 c., tai yra pusę, kiek surinkau visose kitose kaimyninėse parap. draug su Waterbury ir Brooklynu. Jis mane visur išvažinėjo savo automobiliu ne tik pas kaimyninius klebonus, bet padarė ir gan ilgą kelionę 100 amerikoniškų mylių į Filadelfiją, perstatydamas mane Filadelfijos kardinolui Dhougherty. Budamas New—Philadelphia p. džau visos vikaro pareigas: klaušiau išpažinčių, lankiau ligonius, laidojau nabasinkus, važinėjau į atlaidus, prabudamas visą gavenį ir Velykas. Parapija gan gerai sutvarkyta, žmonės labai pamaldūs. Bepigu auklėri jaunimą, kad turina didžiulę mokyklą, kainavusią 115,000 dol. Tai čia didelio kunigo klebono pasidarbavimo vaisis. Mokykla ne tik čia, bet ir visur kitur gražiai vedamos vienuolių Kazimieriečių ar pranciškiečių. Be kun. S. Mazuro gan maloniai priėmė ir Mahanoj City, Svvento Juczapo par. klebonas kun. P. Cesna, kur net buvau atsilankęs keletą kartų ir saktiau pamokslus 11 ir 19 dieną kovo. Buvau žadėjęs susirašinėti su kun. Cesna ir kun. St. Mazuru, bet dėl ankščiau minėtų kliūčių nebeįstengiau, tik pasitenkinu pasiuntęs mūsų Bendruomenės organą «Sviesa» kunigo St. Mazuro vardu. Marau, kad savitratitės daug daugiau ir tiksliau nušviečia mūsų tikraj būklę Brazilijoj, nei kad laišku siuntinėjimas. Maloniai priėmė ir kun. Daumantas, Girardville klebonas, o taip pat ir klebonai: kun. Kleivinkas Minersville p. ir kun. Matulaitis St. Clair p., leiddami daryti paskaitas ir rinkti aukus. Iš kunigų klebonų dar daug pastarnavo mūsų kolonijai kun. S. Draugelis, Easton, Pa klebonas, išvažinėdamas mane savo automobiliu po visas beveik New Jersey valstybės parapijas, tik, deja, niekur negavau leidimo rinkti aukų. Bayonne, N. J. Svvento Mykolo parapijos klebonas, kun. J. Fe

(Tasa 4-tam puslapy.)

AŠTUONERI METAI

(Tąsą iš 3-čio puslapio.)

traitis buvo jau sutikęs leisti daryti misijas 3 dionų, bet nuvažiavęs į Newarką pas vyskupo negavome leidimo dėl dokumentų trukumo. Tuomet buvo telegrama duota kovo 8 d. ir ant rytojaus atsakyta, kad Kauno Arkivys kupas visas mano fakultates pratęsia dar arti 3 mėnesių, kas kainavo 7 doleriai. Norint gauti iš Vyskupo leidimą, reikėjo dar gauti pratęsimą fakultatių ir iš popiežiaus Nuncijaus Kaune. Vienu žodžiu, darė vyskupai visokias kliūtis, nes Amerikoje dėl didelio krizio vyskupai visur buvo uždraudę leisti daryti rinkliavas svetimtautiems. Reikėdavo gauti specialų leidimą, o tokio leidimo niekad negausi dėl siaučiančios bedarbystės. Kunigai jei ir leisdavo rinkti, tai paslapčia be vyskupų žinios ir tik ne bažnyčiose, o svetainėse. Be to, kunigai labai prisivengdavo ir savo vyskupų, kad kas kartais nesuskųtytų klebono vietos vyskupui ir dėlto netekti galėtų savo vietos. Su minėtu kun. Drangeliu buvome užsukę ir į Elisabeth, N. J. Svvento Petro Povylo par., pas kun. J. Simonaičio, kur rado me ir Patersono, N. J. Svvento Kazimiero p. kleboną, kun. S. Stonį, kuriuodu taip pat nesutiko leisti kolektuoti. Dar daug padėjo ir kun. A. Ežerskis, kilęs iš Silalės, netoli mano tėviškės. Jis klebonauja Svvento Pranciškaus p. Miners Mills, Pa, kur susipažinau ne tik su Plymouth, Pa klebonu, bet ir su Wanamie, Pa. Svventos Marijos parapijos klebonu Simkunu, kuriuodu taip pat atsakė priimti. Kun. Ežerskis ne tik pate aukavo bet dar sąvo karu gerokai pavažinėjo pas kaimynų klebonus, iš kur tik vienas sutiko leisti rinkti aukas, t. y. kun. V. Incūra, Kingstono Pa. Svventos Marijos parapijos klebonas. Pagaliau atėjo ir Balandžio mėn. 24 d., kurioje apleidau gražią ir nuostabią žavingą Pensilvanijos kalnuotąją šalį, apie kurią daug ko galima parašyti, ypač apie anglių kasyklas ir užgriuviančius miestelius nuo esamų apacių miestelių didžiulių kasyklų ga-

lerijų, kaip va: Wilkes Barre rajone ir kitur, bet dėl vietos stokos tenka suglausti savo mintis ir patirtus įspūdžius. Su dideliu širdies skausmu atsiveikines su New-Phila mylimuoju klebonu, kun. St. Mazuru, 9 valandą be 5 minučių išvažiavau iš minėto lietuviško kasyklų miestelio. P. Narjuskas savo karu, šoferiaujant dentistui Dr. E. P. Flamigan, išvežė mane į Newarką, New Jersey valst. už 130 amer. mylių. Dar ankščiau nemažai pasitarėvo mūsų kolonijai ir mineto kun. S. Mazuro vargoninkas Juozas Subaltis, veltui nuvežęs savo karu į Harrisburgo stotį už 100 kl. Tokį pat pat tarnaviną atliko visai veltui ir ponas Narjuskas, už ką jų pasiaukavimas niekad nelėdils iš mano atminties. Newarko didmiesty sustojau ne dėl to, kad čia parinkti aukų vietos Sv. Trejybės par. pas kun. klebono J. Kelmelio, bet kad apsilankius pas vieno man gerai pažįstamo vaistininko turtuolio Pranciškaus Kalibato, gyv. 183. Ferry St. Aš jį gerai pažinau iš vikaravimo laikų Ukmergėje 1930 m. pas kun. Dekano Spakausko, kuriam, ankščiau klebonaujant Kovarske, minėtas Kalibatas yra paaukavęs 70 tukstančių litų Kovarsko bažnyčios atremontavimui. Pasipažinau su juoni, atvykusį jam Lietuonį į vasaros atostogas. Tikėjau iš jo gauti didesnę sumą, bet gavau vos 5 dolerius. Nežiūrint to, p. Kalibatas priėmė mus labai draugiškai ne tik mane, bet ir abu mano palydovų. Vakare p. Kalibatas nuvežė mus visus tris į New Yorką, į City Radio, gražiausį pasaulyje teatrą, kur gali tilpti 10.000 žiurėtojų. Pernakvojęs Brooklyne pas mano didelio prietelio Juozo Užupio, 189 Richmond St., su kuriuo kartu atvažiavome iš Lietuvos, skubinaus nuvykti dar už 100 amerik. mylių (130 kil.) į Waterbury, Connecticut valst. pas man gerai pažįstamo klebono, kun. Juozo Valantiejaus. Balandžio 25 d. nuvykus į Waterbury, jaučiaus lyg patekęs į savo mylimą tėviškę. Tai begalo geros širdies klebonas. (Bus daugiau.)

IVAIRENYBĖS

ZUIKIS NUBĖSĖS KARVĖ

Lietuvoje, apie Pasvalį, įvykęs toks atsitikimas: viena ūkininkė vedė į miestelį karvę. Ekdama per mišką pamatė miegantį zuikį, ant kurio ji metė didelę skarą ir pagavo. Zuikį suvyniojus nusinešė miesteliniu. Už karvę gavo 150 lt. ir juos įsirišo į skepetaitės kampa. Grįžo namo labai patenkinta, kad parsineša ir pinigų ir dar gyvą zuikį. Bet miške zuikis ėmė labai spardyti. Tad ji sugalvojo ta padūja skepetaitę surišti zuiktuol kojas. Atsisėdo ir riša. Bet zuikis smarkiai pasipardė ir spruko miškau, kartu nusinešdamas ir skepetaitę su pinigais, kuri jau buvo užrišta ant vienos kojos. Moteriškė ėmė šaukti pagalbos. Bet... zuikis nusinešė savo keliu su visa karve.

ir sulfosianūro. Bet taipgi šis profesorius pats budamas rikorius aiškina, kad nevysi nuodai esą kenksmingi žmogaus svekatali.

Kiek dabar Europoj yra karalių?

Siuo metu Europoje yra 10 karalių ir viena karalienė. Visi jie, išskiriant Italijos ir Svedijos, yra gimines su Anglijos karalių šeima. Nežiūrint kad karaliai ir karaliauja, bet faktinai jų šalys valdomos parlamentų arba diktatorių.

ISVYKO IEŠKOTI NUSKANDINTO AUKSO

JERSEY CITY, N. J. — Iš čia išplaukė laivas Constellation į Cape Henry (Virginijos valstybės pakraščius) ieškoti nuskenusio jūrose aukso. Ten esą auksas apie 4 milijonų dol. vertės, kuris nuskeno 1911 m. su angly laivu

„Šviesa“

Gaunama šios vietose:

1. Stoties Luz kioskas
2. Prte pašto—prie laiptų ir ant kampo.
3. Bom Retire — p. Baužio krautuvėj [Rua Aymorės ir ant kampo Rua Carmo Cintra] ir José Paulino vaistinėj [Rua José Paulino, 109].
4. P. Kirilausko krautuvėj — Vila Anastacia.
5. P. Menkaičio krautuvėj — S. Anna.
6. Pas laikraščių platintojus ir
7. Pas «Šviesos» įgaliotinius visuose miesto rajonuose, taip pat «Šviesos» Redakcijoje — rua Coronel Moraes, 338.

KAS BUS SU MUSU ŽEMĖ?

Zymus angly astronomas Roberto Hall aiškina, kad saulės dydis — skritulykas kas kartą mažėja, į metus sumažėja 8 kilometrais. Šio astronomo apskaitymu, už 8.600 metų saulės didumas sumažėsias puslau ir tuo pačiu su mažės iš saulės ateinanti šiluma, prie kurios gyvybės vystymasis vargiai bejmanoma. Taip gi tas pats astronomas aiškina, kad artimiausi prie saulės planeta Verera galinti susidurti su saule, vėliau prieitų eilė ir mūsų žemei ir tik tada būtų visiškai nušuota gyvybė nuo žemės paviršiaus.

Skaitydamas „Šviesa“ Žinosi Viską.

TABAKAS SUSIDEDAS VIEN IS NUODU

Zymus Berlyno universiteto profesorius J. Plesch pareiškė, kad tabako dūmuose esą šių nuodų: nikotino, amoniakų, piridino sianūro, arseniko

JOÃO DELLAİ

Prisėkęs Valstybės Vertėjas

PILIETYBĖS — CHAMADOS DOKUMENTAI — ASMENS IR PROFESIJŲ LIUDIJIMAI (CARTEIRAS).

RUA SÃO BENTO, 62

4 AUKSTAS, SALĖS 20—21.

Tuoį po revoliucijos Rusijoje komunizmas buvo išvilkta iš jo gražių rūbų (šūkių) ir pilnoj savo galybėj ėmė vengti laisvės laukusių darbo klasių: iš jos buvo atimta visa nuosavybė, panaikinta spaudos ir žodžio laisvė, griežtai uždraustas tikėjimas, išgriautos bažnyčios, įkalinti ir išžudyti dvasišiai. Tuoį pasidėjo moralis žmonių puolimas; iš motinos atimtas vaiko auklėjimas, paniekinta moterystės sakramentas; skurde skęstancijų ir bendrosie landynėse gyvenančių tarpe pradėjo plėsti paleistuvystė, baisios lytinės ligos, kurių aukos masiniai šaudomai. Tuo tarpu valstybės valra pasigrobę komunistų vadai rūpinasi savo reikalais: jie grobė šaltes turtus, naudojo visus patogumus savo reikalams ir tarpe savęs mušėsi už pirmenybę. Dėka jų nesuratimo, kaip reikia vesti valstybės reikalus, net turtiniausias

KOMUNIZMAS == ŽMONI-JOS NELAIMĖ

eritis, kaip Ukrainą, ištiko badas; dešimtytis milijono žmonių iškrito nuo bado, kiti net valgė žmogieną...

Sių faktų negali užgindyt nei mūsų žmonės mulkinanti Rusijos agitatoriai, nes turistų foto aparatai yra užfiksavę baisius vaizdus, o ištūrkę pavergtieji rusai apskako baisesius įvykius. Negana to, mūsų komunistai darbo klasių vilioja prie «laisvę — lygybę — brolybę» žadančio komunizmo ir kaip pavyzdį tokio proletariato «rojaus» nu rodo Rusiją. Tačiau mes žinome, kad Rusijoje ne proletariatas, o žiaurus dik-

tatorius valdo šalį. Ir prieš tą komunistinio «rojaus angelą» Staliną kėsino ai net toks Zinovievas, buvęs vyriausias pasaulio revoliucijos skelbėjas — kominterno galva, ir Kamenevas, buvęs Sov. valstybės lyderis; su jais kaltinami ir kiti 14 asmenų, kurie prisipažino planavę nužudyti Staliną ir kuri prieš keletą mėnesių nužudė Kirovą, artimiausį Stalino bendradarbį. Šio sankalbio autorium esąs Trockis, kuris ištremtas gyvena Norvegijoje ir kuri Stallnas vadina Vokietijos nacių agentu. Reiškia pirm Stallno Rusiją val-

dęs draugas Trockis yra nacionalsocialistas, o ne komunistas! O prieš Staliną no gyvybę kėsinoši kominternno galva, tai kas, pagaliau yra Stalinas? In šį klausimą neatsakytų nė vienas mūsų komunistų, kaip lygiai jie nė vienas netiki ir neapraktikuoja skelbiamo komunizmo įdėju. Komunizmo idėjos yra tas bučius, į kurį jie varo visus neusuipratusius darbininkus ir ten juos prisiegdiną kovoti prieš «visas kapitalistinės institucijas, įmant bažnyčines ir pasaulines, jų vėliavas, jų teismus, jų bažnyčias ir religijas.» Komunistai darbo žmonėms re pagalba, ne užtariaimą prieš išnaudotojus duoda, bet ir patys išnaudoja iki paskutinio prakaito lašo; juos sukursto kovoti prieš bažnyčias. Tuo atsižymėjo komunistai Rusijoje, tuo jie dabar pasižymi Ispanijoje. Komunizmas tai yra žmonijos gėda, tai darbo klasių nelaimė.

Dr. B. K. Chîpiakoff

(DIPLOMUOTAS MASKVOS UNIVERSITETO)

RUA YPIRANGA 193. 2 andr. ap. 4. [kertė rua Santa Ephenia] Tel. 4-0816. Ligonius priima: šeikadieniais nuo 3 iki 9 val. vak., Sekmadieniais 9 iki 12 val. Vidujinių moterų ir psichinių bei nervų ligų. SPECIALE KLINIKA VENERINIŲ LIGŲ. Greitas ir radikalus pagydimas triperio, bei sifilis.

Dr. A. Kandia ir M. Kogano LABORATORIJA

MEDECINIŠAS IŠTYRIMAS:

Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA, 242 3-as aukštas.
Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir 3 — 7. Sekmadieniais 10—12.

Dr. Adolpho Taubkin

ADVOKATAS

[Diplomuotas Săo Paulo fakulteto]

.Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai.
R a š t i n ė: Rua Direita Nr. 2, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-1629.
Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak.
Kalba lietuviškai.

LIETUVIAI! Visi kai vienas skaitykite "SVIESA"

Jei norite žinoti, kas girdėti pasauly, kokie įvykiai svarbesni įvyko Lietuvoj, kaip gyvena lietuviai išeiviai čia Brazilijoj ir kituose kraštuose, jei norite kas savaitę turėti įdomių pasiskaitymų, juokų ir t. t., prenumeruokite ir skaitykite "Sviesą".

"Sviesą" yra tikriausias kiekvieno lietuvių išeivio draugas ir tarėjas.

"Sviesą" gvildena visus tuos gyvenimo klausimus, kurie vargstantiems ir moraliai ir dvasiniai bei medžiaginiai Brazilijos lietuviams parodo kelią į šviesesnę ateitį.

"Sviesą" lygiai pagiria tai kas gera, — taip lygiai baudžia visus blogus apsišėkimus, nepaisant iš kurių šaltinių visa tai išelna.

"SVIESOS" PRENUMERATA: Brazilijoj ir visoje Amerikoj: metams—12\$000, pusei metų—7\$000; Lietuvoj: metams—20\$000, pusei metų 10\$000.

Redakcijos adresas: Săo Paulo, Rua Coronel Moraes, 338.
P a s t a b a: Iš provincijos pinigų siūsti Redaktorius vardu.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose — aštrus ir kroniškas.] SIFILIS.

Priėmimas nuo 9 — 12 ir nuo 3 — 7. Sekmadieniais 10 — 12.

RUA BARÃO DE ITAPETINGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218.

Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

D-ras Povilas Licciardi

Santa Casa gydytojas — operatorius

Naujasias elektros pagalba gydymo būdas GONORĖOS ir REUMATIZMO aštro ir kroninio. Syfilis ir venerinės bei odos ligos — VYRU IR MOTERŲ. Taip pat vidurių, plaučių ir kitos ligos. Naujas būdas BE OPERACIJOS. SPECIALYBĖ MOTERŲ LIGŲ. Gydymas užtikrintas. PRIĖMIMAS nuo 14 iki 20 val.

Kviečiamas vyksta į namus kiekvienu momentu — (DIENA ir NAKTI) Telef. 5-4175.

Konsultorija ir gyvenamas butas: RUA SILVA PINTO, 444 (Bom Retiro)

Dr. A. Jazara-Snege

(Maskvos gydytojas nuo 1914 m.) Vidaus ligos, chirurgijos ir moterų ligos. Priėmimas nuo 9 — 12 v. ryt. ir 3 — 7 v. v.

LADEIRA PORTO GERAL 12 SOBR. kampas. Boa Vista ir 25 de Março.

2 andar, sala 4 e 5 Gyv. butas ten pat 5 aukšte.
Tel. buto ir Consultorijos 2-5068.

Kodel Tamsta neturi

nuosavo buto?

Svarbiausia todėl, kad nesi susipažinęs su TURTU — STATYBOS IR FINANSU KOOPERACIJOS statutais ir darbo tvarka.

Tik per KOOPERACIJA Tamsta gali įsigyti nuosavą butą.

Todel nelauk, kol kokios nors aplinkybės atims Tamstai darbo jėgas, o griežkis užtikrinti savo ateitį dabar, kol gali.

Kreipkis į TURTU — STATYBOS IR FINANSU KOOPERACIJA.

RUA BENJAMIN CONSTANT, 7-A, 3 AUKŠTAS.

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOJ IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 val. vak.
Kalbama lietuviškai.

RUA BARÃO ITAPETINGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9
Tel. 4-0715.

Už skelbimų turini Redakcija neatsako.

Paieškojimai

Kas nori surasti savo giminių bei pažįstamų kitose valstybėse, tas gali kreiptis į DULR K a u n e, Nepriklausomybės aikštė nr. 3, o jie šį paieškojimą paskelbs tos valstybės lietuviškoj spaudoje ir atsakymas bus praštas.

D U L R turi susinešimą su visa pasauline lietuviška spauda.

Veltui!

Išrūpinu planą iš Prefektūros namų statybai tam, kas pirkis sklypą Villa Zelinoje. Dėl sąlygų kreipkitės pas Karlos Korkišką, Av. Zelina 33, Villa Zelina.

Vokiečių fotografijų įstaiga

„BERNARDO“

įsteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua Săo Caetano, 111
(senas nr. 103) Tel. 4-5567
SĂO PAULO

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

ŠIS BEITAS

MUZIKŲ PAMINĖJIMAS

Praeitam sekmadieny, rugsėjo 13 d., 4 val. po piet Dariaus ir Girėno salėje įvyko bendras mūsų muzikų: Naujajio ir kitų paminėjimas, kuris praėjo rimtai ir įspūdingai.

Programa išpildyta puikiai. Ši paminėjimą rengė chorvedis p. Juozas Stankūnas, už ką jis sumilaukė iš publikos karštą ovacijų. Publikos dalyvavo gana apėčiai.

Nors kolonijoj nesantaika, tačiau kultūrinis darbas dirbamas.

ATSISAKĖ SEKRETORIUS IR REDAKTORIUS

Teko patirti, kad p. Stasys Puišys, Lietuvių Jaunimo Sąjungos «Viltis» Centro Valdybos Sekretorius ir «Vilties» žurnalo redaktorius rugsėjo 17 d. atsisakė nuo einamųjų pareigų.

Centro Valdyba savo posėdy paskirs naują redaktorių, kuriuo yra numatytas, kaip teko patirti, p. Simas Bakšys.

P. St. Puišys išėjo ir iš Bom Retiro skyriaus valdybos narių sąstato.

PADĖKOS LAISKAS

Sirdingai dėkoju laikraščiui «Sviesa» redaktoriui už platų pranešimą apie mano sesutės Jadvygos mirtį; taip pat širdingai dėkoju J. Butauskui už išreikštą mums liudnoje valandoje užuojautą ir visiems mano sesutės draugams bei draugėms, kurie dalyvavo laidotuviuose ir materialiai parėmė.

Su aukšta pagarba
Antanas Genys.
São Paulo, 1936—13—IX.

Vaistinė

PASSERINI
Provizoriaus
CARLOS PASSERINI

Leidžiame adatas. Kainos pigios. Patatnuojame ir naktį.

Rua Dr. Silva Pinto, 263
[BOM RETIRO]
Telephone 5-3584
SÃO PAULO.

Dr. Camillo Haddad

MEDICINISKA CLINICA — CHIRURGIJA ACUŠERIJA
MOTERŲ, VIDUJINĖS, ZARNŲ IR ODOS LIGŲ

sifilis, reumatizmas ir kt. gydoma elektros pagalba
Ligonius apžiūri dykai nuo 1 iki 3 v.

Konsultatorija: Rua Boa Vista, 31. (Rūmai Sul America)
4 aukštai, salės: 2, 3, 4. Tel. 2-0300

Ligonius priima: nuo 1 iki 6 val. vakaro. Pasauktas vyksta į namus; Būto Telef.: 3-0300.

IŠTREMTAS KYNAS

Rugsėjo 12 d. laivu „Lipari“ tapo ištremtas iš Brazilijos teritorijos į Kauną lietuvis Albinas Kynas už komunistinį veikimą. Jis pastaruojū laikų gyveno São Paulo mieste.

Smulkios Žinios

— Kunigas Pijus Ragaižinskas gavo iš São Paulo Arkivyskupo leidimą sekmadieniais laikyti dvejus mišias.

— Atvyksta į São Paulo lietuvių koloniją dar du nauji mokytojai, kurie bus paskirti, kaip teko sužinoti, į Moka ir Vila Bella.

— Villa Bellos choras ruošiasi prie savo vakaro koncerto. Veikalas jau repetuojamas.

— Teko sužinoti, kad lapkričio mėnesį atvyksta į São Paulo dar vienas muzikas — vargonininkas.

Brazilijoje

ZVĖRISKI BANDITAI

Iš Alagoas pranešama, kad ten Agua Branca municipalijoj banditų grupė užpuolė du keleivius ir abu nužudė ištraukdami jiems liežuvius. Vėliau apie tą įvykį patys pranešė policijai. Kada šį atvyko, ir pradėjo vesti nagrinėjimą, ją irgi užpuolė ir trys keleivius nužudė, vėliau pasislėpė miške su se.

RUOSTIASI ISANKSTO

Ateinančiais metais sukanka 50 metų, kai São Paulo estados vyriausybė oficialiu keliu iškvietė iš Europos imigrantų grupę. Tam įvykiui paminėti estados vyriausybė kovo—gegužės mėnesį rengia didelę žemės ūkio parodą, kuri bus surengta parke Pedro II. Parodos žemės plotas užims 120.000 kvadratinį metrų ir turės dvidešimt paviljonų, kurie šiomis dienomis jau pradėti statyti.

SKAITYK IR PLATINK «SVIESA».

AMERIKA RINKS PREZIDENTA

Lapkričio 3 d. Jungtinėse Amerikos Valstybėse įvyksta prezidento rinkimai. Kandidatais išstatyta dabartinis prezidentas — Ruzveltas (demokratas), Londonas (respublikonas) ir Lemké.

KRIZĖ PALIETĖ IR DANGORĖZIUS

Vienas iš įdomiausių krizės reiškinių Amerikoje yra tas, kad daug nuomininkų apleido savo butus dangoraižiuose, o naujų gyventojų jiems neatsiranda. Pavyzdžiui, didžiausime pasaulyje New Yorko dangoraižyje „Empire State Building“ šiuo metu iš 86 aukštų apgyventi tik 40 žemutinių; 46 aukštai visiškai tušti ir neranda nuomininkų. Tik pats dangoraižio viršus išnuomotas centralinei televizijos stocijai.

Nežiūrint to, kad pusė dangoraižio neapgyventa, vakarais šviesos uždegamos visuose aukštuose, kad nesimatytų taip ryškios krizės žymės.

MIRTIES BAUSMĖ DRAMBLIUI

Šiomis dienomis San-Francisco mies-

te, Amerikoje, įvyko nepaprastas teismas. Buvo teisiamas vienas dramblys, kuris įpykęs užmušė savo trenerį. Teismas dramblių pasmerkė mirtį. Mirties bausmė buvo įvykdyta, dalyvaujant 50 liudininkų. Dramblys buvo sušaudytas.

ISDZIUVO NEVĖZIS

Nevēžio upė nebuvo iš seklansų, tačiau ji neteko daug vandens. Ties Kėdainiais ji visai sausa ir gyventojai nebeteri kur maudyti.

NEUZTENKA SAVO CUKRAUS

Visoj Lietuvoje padidėjo uogienių ir kompotų darymas. Siemet, ypač daug uogų esant, savo fabrikų cukraus neužtenka. Iš Anglijos bus įgabenta 15.000 maišų.

REDAKCIJOS ATSAKYMAI

— Į Redakcinės Komitijos viešą pareiškimą, tilpusį «Aide», savo laiku duosime atsakymą.

— Apie «Vilties» knygą, p. Nali vaikos parvežtas iš Kauno, savo laiką buvo plačiai rašyta «Sviesoje», todėl šiuo reikalu daugiau nekalbėsime.

Kolonijos politika

Vienas brazilų autorius, Mathias Ayres, parašė straipsnį į dienraštį „Cenreio Paulistano“ iš š. m. rugsėjo mėn. 2 d., kuriame atsiliepia apie politiką štai kaip:

«Klasinis politikos aptarimas yra gan žinomas — menas gerai valdyti. Tačiau turime prisipažinti, jog šitokia prasme nevedama politika pas mus Brazilijoje. Anaipol, pas mus Brazilijoje politika tėra tik menas vyloti, monyti, sukėlauti, mulkinti, įvelti, supainioti, mikėti, intriguoti, žulikaiuti, apvilti, apdunti, lėbauti, sugriauti, išnaudoti, ištvirkauti, prabangauti, pažadėti, užmiršti, tvirkinti, gądinti, klastuoti, apsileisti, nieko neveikti, valgyti, meluoti, apgaudinėti, sumaišyti, suvedžioti, išplėsti, įdavinėti, sėbrauti, dykinėti, išdykauti, miegoti, šypsotis».

Ar tik šios visos neigiamos dvasios savybės nesiderina sklandžiai ir nesiriša glaudžiai su mūsų kolonijos „Garsėja Sutvė“ — „Brazilijos Lietuvių Sąjunga“; jos oficiozu „Lietuviu“ — „Išgama“ ir jų vadais bei „vadukais“, nustojusiai dėl „pingos“ (arielkės) ir gražių nimfų net nuovokos apie galimą bendrą ir gražų kolonijos sugyvenimą ir susiklausymą. Ar tik netinka mūsų «Lietuvių Namų» „dėdvyriams — capangoms“ garsiojo Jorgenseno veikalo (Jorgensen, Lebensluge und Lebenswahrheit, Mainz, 1911. S. 74) mintys, kuriomis apibūdina ir šiaip vaizduoja mūsų laikų dvasią: „Tai bedugnė, išpuosta rožėmis, gausiai šampanu sulaisstyta gyvenimo bachanalijs, kur figuruoja įtariamoms nimfoms!

Kurs neįstengia užimokėti už tas gyvenimo rožes, putuojantį šampaną ir gražias nimfas, tas turi skubinau trauktis iš gyvenimo kelio, kad kitiems smagumo valandų neapkartintus. Vieną žmogumi — vienu atomu mažiau! Tai nieko nereikšminga! Gamta amžina, geidulių ugnis negęsta. Saulė kas rytą užteka ir nokina naujas vynuogių kekes, naujus vyriškius, naujas rožes, naujas moteriškius!

Prie ankščiau sumintų 35 dvasios neigiamų savybių mes dar iš savo pusės turime pridėti šiuos minėtus «smurtininkų šutvės» specifinius privolumus: išpuikauti, girtis, pavydėti, gėdėtis, keršyti, šmeižti, liežuvauti, provokuoti, peštis ir net nužudyti moraliai. Ar jau ne laikas būtų Mūsų Lietuvos Vyriausybei rimtai susirūpinti, kaip efektyviai izoliuojant nuo visuomenės gyvenimo tą mūsų kolonijos «juodąjį marą», nuo kurio užsikrečia nejuociomis ir nieko nekalti padorieji žmonės. Tad nėra mūsų kolonijai kitų geresnių ir sekmingesnių priemonių kaip izoliacija — ir dezinfekcija, nes kitaip niekad nebus kolonijoj ramybės. Caveant Consules!

BERZAS.

VYČIAMS 24 METAI

Rugpjūčio mėnesį Providence mieste Lietuvas Vyčių Skaures Amerikoje įvyko 24-asis Seimas, kuriame dalyvavo keli šimtai atstovų. Tapo išrinkta nauja Centro Valdyba, kurios pirmininku pasiliko ir toliau injintorius Antanas Mazeika. Vyčių dvasios vadu šioms metams yra paskirtas kun. J. Vaitekūnas.

LIETUVIS DAILINIKAS

São Paulo, gatvėje Newton Prado, 140 lietuvis L I O N G I - N A S P A Z I K A S turi atidarys dailės — neišybės studiją. Piešia įvairius paveikslus, portretus ir t. t. ant drobės alėjiniais dažais. Kas nori turėti gražų portretą, tesikreipia ten. Taip pat ten taisomi laikrodžiai ir kiti dalykai.